

NON.
NO.
NEIN.

Say No!
Stop
violence
against
women

Geweld tegen vrouwen zit diep verankerd in de samenleving omdat vrouwen een ongelijke positie hebben. Die positie is het gevolg van de onevenwichtige verdeling van de maatschappelijke, politieke en economische macht tussen vrouwen en mannen. Het is een van de meest wijdverbreide mensenrechtenschendingen van deze tijd en een vorm van discriminatie die bij vrouwen leidt of kan leiden tot lichamelijk letsel, seksueel leed of psychische of economische schade ⁽¹⁾. Geweld tegen vrouwen ondermijnt de waardigheid en integriteit van vrouwen en brengt ernstige schade toe aan gezinnen, gemeenschappen en de samenleving. Naar schatting is een op de drie vrouwen vanaf de leeftijd van 15 jaar wel eens in aanraking gekomen met fysiek of seksueel geweld, of beide. Dat komt neer op 61 van de 185 miljoen vrouwen ⁽²⁾.

De volle omvang van het geweld tegen vrouwen is moeilijk in te schatten, omdat er nog steeds sprake is van onder-rapportage en stigmatisering. Dat betekent dat de gerapporteerde gevallen slechts het topje van de ijsberg zijn. In Nederland heeft ongeveer 80 % van de bevolking vertrouwen in de politie ⁽³⁾. Uit de Gendergelijkheidsindex 2015 van

het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) blijkt dat het aantal gerapporteerde gevallen van geweld hoger is naarmate mensen meer vertrouwen hebben in de gerechtelijke instellingen ⁽⁴⁾. Naar schatting 45 % van de vrouwen in Nederland heeft wel eens geweld ervaren, een percentage dat 12 % hoger ligt dan het EU-gemiddelde ⁽⁵⁾.

Volgens het Europees Instituut voor gendergelijkheid kunnen de kosten van huiselijk geweld tegen vrouwen in Nederland oplopen tot 3,6 miljard EUR per jaar. Dit bedrag werd vastgesteld volgens de rekenmethode die voor het EIGE-onderzoek van 2014 is gehanteerd ⁽⁶⁾ en die door de lidstaten zelf kan worden toegepast, zoals Estland in 2016 heeft gedaan ⁽⁷⁾.

Wat zijn de feiten?

- Uit een enquête van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) van 2014 komt het volgende naar voren:
  - 45 % van de vrouwen in Nederland vanaf de leeftijd van 15 jaar heeft wel eens fysiek en/of seksueel geweld ervaren en 26 % van de vrouwen heeft wel eens te maken gehad met stalking ⁽⁸⁾.
  - 43 % van de ondervraagden in Nederland zei wel iemand te kennen die het slachtoffer is geweest van huiselijk geweld ⁽⁹⁾.
- In de periode 2010-2012 werden naar schatting 7,9 op de 100 000 mensen in Nederland slachtoffer van mensenhandel, een aantal dat bijna viermaal hoger ligt dan het EU-gemiddelde ⁽¹⁰⁾.

Als het vertrouwen in de politie laag is, zullen slachtoffers minder snel aangifte doen van geweld.

Is geweld tegen vrouwen een misdrijf in Nederland?

Nederland heeft geen wet die geweld tegen vrouwen strafbaar stelt, maar diverse vormen van geweld gelden wel als strafbare feiten.

Verkrachting, seksueel geweld en stalking zijn opgenomen in het Nederlandse Wetboek van Strafrecht (in respectievelijk artikel 242, 246 en 285b) ⁽¹¹⁾; huiselijk geweld wordt in het kader van verschillende misdrijven vervolgd.

De wetgeving inzake de strafrechtelijke aanpak van huwelijksdwang en vrouwelijke genitale verminking is op 1 juli 2013 in werking getreden ⁽¹²⁾.

Wat wordt er in Nederland gedaan om geweld tegen vrouwen tegen te gaan?

Het ministerie van Gezondheid, Welzijn en Sport coördineert een regeringsbrede aanpak van geweld tegen vrouwen, in samenwerking met het ministerie van Veiligheid en Justitie en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Deze regeringsbrede aanpak is erop gericht huiselijk geweld te voorkomen, vast te stellen en te stoppen, en hulp en nazorg te verlenen ⁽¹³⁾.

Nederland heeft het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) op 14 november 2011 ondertekend; de regering heeft het verdrag op 18 november 2015 geratificeerd ⁽¹⁴⁾. Het Verdrag van Istanbul is het meest verreikende internationale verdrag tegen deze ernstige vorm van mensenrechtenschending.

Goed voorbeeld doet volgen

In de afgelopen tien jaar is er in Nederland een geïntegreerde aanpak van vrouwelijke genitale verminking („de ketenaanpak”) opgezet waarbij sleutelpersonen in de gemeenschappen in nauw contact staan met preventiewerkers en professionals in het onderwijs, de gezondheidszorg, het maatschappelijk werk en rechtshandavingsinstanties. Elke schakel in de keten weet welke rol de andere schakels vervullen. Uit de evaluatie komt naar voren dat de doelgroepen inderdaad worden bereikt en dat alle betrokkenen hun rol in het proces en hun evenknieën binnen de keten kennen ⁽¹⁵⁾.

Hoe worden vrouwen en meisjes beschermd?

Wanneer vrouwen in Nederland het slachtoffer worden van huiselijk geweld, bestaat er de juridische mogelijkheid van een noodverordening, waarbij de pleger een verbod wordt opgelegd om het huis van het slachtoffer te betreden ⁽¹⁶⁾; daarnaast is een tijdelijk huisverbod mogelijk in situaties waarin sprake is van een acute dreiging. Een huisverbod kan ook worden opgelegd in gevallen van kindermishandeling. De schending van dit verbod geldt als een misdrijf ⁽¹⁷⁾.

Welke hulp wordt er in Nederland aangeboden?

Daarnaast is er voor slachtoffers ook zogeheten ambulante hulpverlening (maatschappelijk werk, psychiatrische zorg, zorg voor en behandeling van drugsverslaafden, schuldhulpverlening). Dit is lokaal georganiseerd.

Slachtofferhulp Nederland helpt slachtoffers van verkrachting, seksueel geweld en stalking ⁽¹⁸⁾. Deze organisatie heeft ook een hulplijn seksueel misbruik.

Er zijn over het hele land verspreid 26 hulpverleningscentra voor huiselijk geweld en kindermishandeling („Veilig Thuis”) die slachtoffers van huiselijk geweld en van kindermishandeling helpen ⁽¹⁹⁾. Deze zijn 24 uur per dag en alle dagen van de week (gratis) bereikbaar.

Er zijn over het hele land verspreid 15 Centra Seksueel Geweld, waar slachtoffers van acuut seksueel geweld hulp kunnen krijgen ⁽²⁰⁾.

Het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating zorgt voor korte schakels tussen kennis, beleid en praktijk, verzamelt en deelt kennis en bevordert de samenwerking tussen alle betrokken partijen ⁽²¹⁾.

Nederland heeft 96 opvanghuizen met 1 608 slaappleatsen ⁽²²⁾.

Nederland heeft nog een andere hulplijn, die van maandag tot en met vrijdag van 09.00-17.00 uur (via 0900 9999 001) telefonisch bereikbaar is en ook een website heeft (<http://www.slachtofferwijzer.nl/organisaties/hulplijnseksueelmisbruik#>). Voor de gesprekskosten geldt het normale tarief.

**Veilig Thuis: 0800 2000 (gratis)
Website: www.vooreenveiligthuis.nl**

Eindnoten

- (¹) Raad van Europa (2011). *Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, en de toelichting*, Raad van Europa, European Treaty Series, nr. 210. Zie: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210>
- (²) Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (2014). *Violence Against Women: An EU Wide Survey, Main Results (Geweld tegen vrouwen: Een Europese enquête. Verslag over de belangrijkste resultaten)*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.
- (³) Europese Commissie (2016). *Eurobarometer*. Zie: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themeKy/18/groupKy/88>
- (⁴) Europees Instituut voor gendergelijkheid (2013). *Gendergelijkheidsindex — Verslag*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg. Zie: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>
- (⁵) Ibid. Het gerapporteerde geweld in de EU bedraagt gemiddeld 33 %.
- (⁶) Europees Instituut voor gendergelijkheid (2014). *Estimating the costs of gender-based violence in the European Union (Kostenraming van gendergerelateerd geweld in de Europese Unie)*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg. Zie: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0414745EN2.pdf>
- (⁷) *Cost of Domestic Violence in Estonia (De kosten van huiselijk geweld in Estland)*: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagivalla_hind.pdf
- (⁸) Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (2014). *Violence against Women: An EU Wide Survey, Main Results (Geweld tegen vrouwen: Een Europese enquête. Verslag over de belangrijkste resultaten)*, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.
- (⁹) Ibid.
- (¹⁰) Eurostat (2015). *Trafficking in Human Beings (Mensenhandel)*, blz. 23. Zie: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eurostat_report_on_trafficking_in_human_beings_-_2015_edition.pdf
- (¹¹) [http://eige.europa.eu/gender-based-violence/regulatory-and-legal-framework/legal-definitions-in-the-eu?c\[\]=NL](http://eige.europa.eu/gender-based-violence/regulatory-and-legal-framework/legal-definitions-in-the-eu?c[]=NL)
- (¹²) <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2013-187>
- (¹³) *Sixth periodic report of the Kingdom of the Netherlands Concerning the implementation of the international convention on the elimination of all forms of discrimination against women (2008-2013) (Zesde rapportage van het Koninkrijk der Nederlanden over de implementatie van het internationaal verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (2008-2013))*, (2014), blz. 39. Zie: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2014D38529>
- (¹⁴) Raad van Europa (2011). *Overzicht van ondertekeningen en ratificaties van Verdrag 210*. Zie: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures?p_auth=j0WpqY2I
- (¹⁵) Europees Instituut voor gendergelijkheid (2015). *Good Practice: Joined-up action on FGM, 2006-2015 (Grotere samenhang in het optreden tegen vrouwelijke genitale verminking, 2006-2015)*. Zie: <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/good-practices/netherlands/joined-action-fgm>
- (¹⁶) WAVE (2015). *The role of specialist women's support services in Europe (De rol van gespecialiseerde hulpverleningscentra voor vrouwen in Europa)*, blz. 87. Zie: <https://www.wave-network.org/resources/research-reports>
- (¹⁷) Wet tijdelijk huisverbod, artikel 11. Alleen in het Nederlands beschikbaar: http://wetten.overheid.nl/BWBR0024649/geldigheidsdatum_05-12-2014
- (¹⁸) Zie: <https://www.slachtofferhulp.nl/>
- (¹⁹) Zie: <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>
- (²⁰) <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brieven/2016/02/08/brief-aan-de-vng-over-extra-middelen-centra-seksueel-geweld/brief-aan-de-vng-over-extra-middelen-centra-seksueel-geweld.pdf>http://www.centrumseksueelgeweld.nl/?gclid=CKLEu_TA888CFaUV0wod7pYBRA
- (²¹) Zie: <http://www.huwelijksdwangenachterlating.nl/>
- (²²) WAVE (2015). *The role of specialist women's support services in Europe (De rol van gespecialiseerde hulpverleningscentra voor vrouwen in Europa)*, blz. 92. Zie: <https://www.wave-network.org/resources/research-reports>

Het Europees Instituut voor gendergelijkheid

Het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) is het Europese kenniscentrum voor gendergelijkheid. EIGE ondersteunt beleidsmakers en alle relevante instellingen in hun inspanningen om gelijkheid tussen vrouwen en mannen te verwezenlijken voor alle Europeanen. Het voorziet hen hiervoor van specifieke expertise en vergelijkbare en betrouwbare gegevens over gendergelijkheid in Europa.

Europees Instituut voor gendergelijkheid, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITOUWEN
Tel. +370 52157444
E-mail: eige.sec@eige.europa.eu

Meer informatie:

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

